Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Средняя общеобразовательная школа №22 г. Владикавказ
имени полного кавалера ордена Славы Коняева В.М.

УТВЕРЖДЕНА
приказом МБОУ СОШ № 22
от «31» августа 2022 года №50

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

_____по родному языку__

предмет

____________11класс (влад)_________________

классы

__________базовый__________

(базовый/углубленный)

уровень

Составитель: _Козаева А.Б.

учитель родного языка и литературы.

г. Владикавказ – 2022

Сæйраг домæнтæ 11-æм къласы скъоладзауты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм

Скъоладзаутæ хъуамæ зоной:

– синтаксисы сæйраг иуæгтæ: дзырдбаст, хъуыдыйад (хуымæтæг æмæ вазыгджын), текст;

– иувæрсыг æмæ дывæрсыг хъуыдыйæдтæ, иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызтæ, сæ грамматикон арæзт, сæ функцитæ;

– хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ, бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ, иртæстгонд уæнгтæ кæрæдзийæ иртасын;

– бабæтгæ æмæ домгæ бастдзинады хуызтæ;

– вазыгджын хъуыдыйады арæзт æмæ хуызтæ;

– комкоммæ æмæ фæрссаг ныхасы арæзт;

– цитатæ;

– аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ: троптæ æмæ стилистикон фигурæтæ;

– ныхасы хуызтæ æмæ ныхасы стильтæ, сæ арæзт æмæ миниуджытæ;

– монологон ныхас;

– этикетон фразæтæ æмæ æвзагон штамптæ;

– диалектон æмæ ныхасыздæхтон хицæндзинæдтæ (лексикон, фонетикон æмæ грамматикон);

– ирон æмæ дыгурон диалектты иуæй-иу лексикон-грамматикон хицæндзинæдтæ;

– тексты арæзт;

– æрхæцæн нысæнттæ æмæ сæ функцитæ;

– грамматикон æвзæрстыты хуызтæ.

Скъоладзаутæ хъуамæ арæхсой:

– диалогтæ райдайынмæ æмæ диалоджы архайынмæ;

– ныхас æгъдауыл аскъуыддзаг кæнынмæ, информаци исынæн алы мадзæлттæй пайда кæнынмæ;

– хъуыды логикон æгъдауæй раст арæзт фразæтæй æмбарын кæнынмæ;

– текстæй хатдзæг кæнынмæ;

– быцæу ныхас аразынмæ, этикетон фразæтæ æмæ æвзагон штамптæй пайда кæнынмæ;
– диалоджы мидис монологон ныхасы æвдисынмæ;
– текстмæ хъусгæйæ, диалекттæ æмæ ныхасыздæхты хицæндзинæдтæ амонынмæ;
– ирон диалекты алыхуызон ныхасыздæхтытыл æмæ дыгурон диалектыл фыст тексты мидис æмбарын кæнынмæ;
– дзырдтæ æмæ хъуыдыйæдты алы хуызтæ æвзарын æмæ сæ пайда кæнынмæ;
– тексты структурæ æмæ стиль ивынмæ;
– текстæн конспект, тезистæ, рецензи, аннотаци, пълан фыссынмæ;
– алыхуызон сфæлдыстадон тексттæ фыссынмæ газетмæ: уац-хъусынгæнинаг, портретон очерк, сочинени-æрфыст, сочинени-тæрхон; фыстæг-таурæгъ, фыстæг-æрфыст;
– ирон æвзаджы лексикон-грамматикон мадзæлттæй, уыимæ аивадон-нывгæнæн фæрæзтæй дæр пайда кæнынмæ;
– хъуыддаджы гæххæттытæ фыссынмæ: автобиографи, курдиат, характеристикæ;
– текстæн лексикон-грамматикон, стилистикон, лексикон-фразеологион æмæ пунктуацион анализ кæнынмæ.

Тематикон пълан 11 къл. (къуыри 1 сах., ӕдӕппӕтӕй 33 сах., уыдонӕй 3 сах. – контролон куыстытӕ)

Урочы номыр	Темæ	Урочы мидис	Скъоладзауты архайды хуызты хар
		8-9 кълӕсты синтаксисӕй рацыд ӕрмӕг фӕлхат кӕнын (12 сах.)	
1.	Дзырдбаст	Дзырдбасты ӕмбарынад. Дзырд, дзырдбаст ӕмӕ хъуыдыйад – иумӕйаг миниуджытӕ ӕмӕ хицӕндзинӕдтӕ. Дзырдбӕстыты хуызтӕ сӕ арӕзтмӕ гӕсгӕ ӕмӕ сӕйраг дзырды морфологион арӕзтмӕ гӕсгӕ. Дзырдбасты хӕйтты ӕхсӕн ахастытӕ. Дзырдбасты анализы схемӕ.	Дзырдбасты тыххӕй зонындзинӕдтӕ фӕлхат кӕны Дзырдбасты тыххӕй раиртӕстытӕн анализ кӕнын. Дзырдбаст, дзырд ӕмӕ хъуыдыйады сӕйраг миниуд Тексты алыхуызон дзырдбӕстытӕ агурын ӕмӕ сӕ р Дзырдбаст дзырдимӕ ӕмӕ хъуыдыйадимӕ барын ӕ Схемӕмӕ гӕсгӕ дзырдбӕстытӕ ӕвзарын.
		Ныхасы рӕзт **Ирон ӕвзаг.** Скъуыддзаг Хаджеты Т. Ӕмдзӕвгӕ «Ме ‘взаг»-ӕй. Цыбыр текст академик А.М. Шегрены тыххӕй*.	Ӕмдзӕвгӕйы мидисыл ӕрныхас кӕнын, хи хъуыды Раст хъуыды бӕрӕг кӕнын ӕмӕ йӕ аргументтӕй ф Генеалогион бӕласы нывмӕ гӕсгӕ ирон ӕвзаджы т ын индоевропӕйаг ӕвзӕгты ӕхсӕн бӕрӕг кӕнын. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттӕ кӕсын ӕмӕ с
2.	Дывӕрсыг хъуыдыйад	Дывӕрсыг хъуыдыйады ӕмбарынад. Дывӕрсыг хъуыдыйады хуызтӕ: цыбыр, даргъгонд. Хуымӕтӕг хъуыдыйӕдты хуызтӕ загъды нысанмӕ гӕсгӕ. Хъӕрон ӕмӕ ӕнӕхъӕрон хъуыдыйӕдтӕ. Сӕйрат зӕгъыны фӕрӕзтӕ. Зӕгъинаджы хуызтӕ. Комкоммӕ ӕмӕ фӕрссаг ӕхххӕстгӕнӕнтӕ. Ӕрхӕцӕн нысӕнттӕ дывӕрсыг хъуыдыйады.	Агурын тексты дывӕрсыг хъуыдыйӕдтӕ амынд ми Дывӕрсыг хъуыдыйӕдты арӕзт ӕвзарын ӕмӕ хатдз Ӕрхӕцӕн нысӕнттӕ ӕвӕрын ӕмӕ пунктограммӕта Хъуыдыйӕдтӕ дарддӕр ахӕццӕ кӕныны ӕмӕ дыва ныхас кӕнын. Дывӕрсыг хъуыдыйад ӕвзарын. Таурӕгъон, фарстон ӕмӕ разӕнгардгӕнӕн хъуыды анализ кӕнын ӕмӕ раст хатдзӕгтӕм ӕрцӕуын. Хъуыдыйады хуыз загъды нысанмӕ гӕсгӕ ивын. Зӕгъинаджы хуызтӕ фӕлхат кӕнын. Ӕххӕстгӕнӕны тыххӕй раиртӕст кӕсын. Абарын цыбыр номивджытӕй загъд ӕххӕстгӕнӕнт ӕмӕ дыгурон диалектты.
		Фӕлхат кӕнын Ӕмхъӕлӕсонты къордты растфыссынад: орфограммӕ ӕмхъӕлӕсонты ассимиляци	Ивгъуыд афоны мивдисджыты растфыссынад ӕмба Дзырдтӕн фонетикон анализ кӕнын, орфограммӕта
		Ныхасы рӕзт **Ирон ӕвзаг.** Цыбыр текст академик Вс.Ф. Миллеры тыххӕй*. Текст «Ирон ӕвзаг» - проф. Тахъазты Х. наукон уацӕй скъуыддзаг.	Текст бакӕсын ӕмӕ фӕрстытӕн дзуапп дӕттын. Тексты стиль бӕрӕг кӕнын ӕмӕ аргументтӕ хӕссы Тексты иу хай ӕндӕр стилӕй ныффыссын ӕмӕ йын Амынд дзырдтӕ синонимтӕй ивын. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттӕ кӕсын ӕмӕ с Фӕрстыты хуызы тексты пълан аразын. Пъланмӕ гӕсгӕ тексты мидис дзурын. Конспекты мидис ӕмӕ арӕзты тыххӕй раиртӕст ка Тексты конспект фыссын.

3.	Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ	Иувæрсыг хъуыдыйæдты æмбарынад. Сæ мидисон æмæ структурон миниуджытæ. Иувæрсыг, дывæрсыг æмæ æнæххæст хъуыдыйæдты абарст. Мивдисæгон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. Бæлвырдцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. Æбæлвырдцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. Иумæйагцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.	Иувæрсыг æмæ дывæрсыг хъуыдыйæдтæ барын. Иувæрсыг æмæ æнæххæст хъуыдыйæдтæ барын. Радзурын иувæрсыг, дывæрсыг æмæ æнæххæст хъу арæзты хзицæндзинæдты тыххæй. Лæвæрд фразæтæй (миниуджыты бæрæггæнæнтæй) раиртæстытæ саразын æмæ сæ ныффыссын. Тексты иувæрсыг хъуыдыйæдтæ агурын. Сæ хуыз с Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ схемæмæ гæсгæ æвзарын. Иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызты тыххæй раиртæст кæнын. Иувæрсыг хъуыдыйæдтæй дывæрсыг хъуыдыйæдта æрцыдис, уыдон æргом кæнын.
		Фæлхат кæнын Мивдисджыты растфыссынад.	Мивдисджытæ хъæугæ цæсгомон формæты æвæры растфыссынад æмбарын кæнын.
		Ныхасы рæзт **Ирыстоны паддзахадон арæзт.** Цыбыр текст Ирыстоны тырыса æмæ гербы тыххæй*. Диалог Ирыстоны паддзахадон нысæнтты тыххæй*. Джыккайты Ш. æмдзæвгæ «Лидзæгæн»	Ирыстоны тырыса æмæ гербы тыххæй текст кæсын агурын. Тексты мидисыл ныхас кæнын. Ирыстоны паддзахадон нысæнтты тыххæй диалог р Диалогон ныхасы миниуджытæ бæрæг кæнын. Æмдзæвгæ бакæсын æмæ сæргонд æмбарын кæнын Æмдзæвгæйы темæ æмæ идейæ æмбарын кæнын. Ирон дзырдты дыгурон эквивалентæ кæсын æмæ с
4.	Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ	Æнæцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. Номхуындон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.	Иувæрсыг номхуындон хъуыдыйæдты мидисон æм хицæндзинæдты тыххæй дзурын. Тексты иувæрсыг хъуыдыйæдтæ агурын. Иувæрсыг номхуындон хъуыдыйæдтæй фысгæ ных аразын). Иувæрсыг хъуыдыйдтæй дзургæ ныхасы пайда кæн Æмдзæвгæйы иувæрсыг номхуындон хъуыдыйæдта бæрæг кæнын. Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ рафыссын æмæ сæйраг уа кæнын.
		Фæлхат кæнын Æмхъæлæсонты къордты растфыссынад. Дзырдарæзтон æвзæрст. Ныхасы хæйтты морфологион миниуджытæ æмæ синтаксисон функцитæ.	Текстæй скъуыддзаг фыссын, цухгонд дамгъæтæ æ Цухгонд дамгъæтимæ дзырдты растфыссынад бæра Дзырдтæ сæ кондмæ гæсгæ æвзарын. Дзырдарæзтон схемæтæ аразын.
		Ныхасы рæзт **Ирыстоны паддзахадон арæзт.** Текст «Ирыстоны паддзахадон арæзт»* Цомайты Р. Æмдзæвгæ «Мæ Ирыстон» Хъодзаты Æ. Æмдзæвгæ «Чысыл урс къæбыс»	Текст бакæсын, сæйраг информаци хицæн кæнын. Алы абзацы дæр сæйраг хъуыды æвдисæг хъуыдый Фæрстытæн дзуапп дæттын. Ирыстоны паддзахадон арæзтмæ хи цæстæнгас æвд Тексты мидис дзурын. Тексты конспект кæнын. Конспекты хуызты тыххæй уацимæ зонгæ кæнын. Конспекты хуызты тыххæй дзурын.
5.	Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ	Æмхуызон уæнгты æмбарынад. Æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнтæ. Цыбыр æмæ даргъгонд æмхуызон уæнгтæ. Бæттæгтæ æмхуызон уæнгтимæ. Æрхæцæн нысæнттæ æмхуызон уæнгтимæ. Иугæнæг дзырдтæ, сæ бынат хъуыдыйады æмæ æрхæцæн нысæнттæ иугæнæг дзырдтимæ.	Æмхуызон уæнгты æмбарынад фæлхат кæнын. Æмхуызон уæнгты тыххæй наукон уацы хицæн абз кæрæдзи фæдыл раст равæргæйæ, æххæст текст ара Раиртæсты тезистæм хъæугæ дæнцæгтæ æвзарын. Раиртæсты пункттыл ныхас кæнын. Тексты хъуыдыйæдтæ æмхуызон уæнгтимæ агурын Æмхуызон уæнгтимæ хъуыдыйæдты æрхæцæн ныс æмбарын кæнын. Æмхуызон уæнгтæй дзургæ ныхасы пайда кæнын.
		Фæлхат кæнын Ныхасы хæйтты морфологион миниуджытæ æмæ синтаксисон функцитæ.хъуыдыйады	Æмхуызон уæнгтæ цавæр ныхасы хæйттæй загъд ст Ныхасы хæйтты грамматикон формæтæ бæрæг кæн

		синтаксисон анализ.	
		Ныхасы рæзт **Ирыстоны индустри** Публицистикон текст «Социалон-экономикон райрæзтæн» (газет «Рæстдзинад»-æй) Публицистикон текст «Зæрæмæджы ГЭС: куыстытæ фæрæвдздæр сты» (газет «Рæстдзинад»-æй)	Тексты стиль бæрæг кæнын. Публицистикон стилы миниуджытыл ныхас кæнын Хицæн абзацтæй æххæст текст аразын, абзацтæ кæр æвæргæйæ. Тексты мидисмæ фæрстытæ дæттын. Фæрстытæм гæсгæ тесты мидис дзурын.
6.	Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгтæ	Иртæстгонд уæнгты æмбарынад. Уæнгтæ иртасыны уавæртæ. Миногмион здæхт. Æрхæцæн нысæнттæ миногмион здæхтимæ. Миногонтæй загъд иртæстгонд уæнгтæ. Æмхасæн. Фæрссагмион здæхтытæ. Абарстон здæхтытæ. Бæлвырдгæнæг уæнгтæ.	Иртæстгонд уæнгты тыххæй наукон уац кæсын æма Тексты иртæстгонд уæнгтæ агурын æмæ сын сæ хуы Тексты иу хайæн анализ кæнын, хъуыдыйæдты хуы Иртæстгонд уæнгтимæ хъуыдыйæдты æрхæцæн ны Иртæстгонд уæнгтимæ хъуыдыйæдты æрхæцæн ны Фæрстытæм гæсгæ иртæстгонд уæнгты тыххæй дзу
		Фæлхат кæнын Хауæнты кæрæтты растфыссынад. Æмхъæлæсонты кæрæтты растфыссынад. Æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнтæ. Орфографион æвзæрст. Дзырдарæзтон æвзæрст.	Текстæй скъуыддзаг фыссын, цухгонд дамгъæтæ æм Бæрæггонд дзырдты орфограммæтæ æмбарын кæнь Тексты агурын хъуыдыйæдтæ æмхуызон æмæ алых Дзырдтæ сæ арæзтмæ гæсгæ æвзарын.
		Ныхасы рæзт **Ирыстоны индустри** Текст Цæгат Ирыстоны æмæ Хуссар Ирыстоны индустриалон куыстуæтты тыххæй*.	Текст кæсын æмæ йын йæ мидисмæ фæрстытæ дæт Сæйраг хъуыды æвдисæг хъуыдыйад бæрæг кæнын Тексты пълан аразын. Пъланмæ гæсгæ дзурын тексты сæйраг мидис. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттæ кæсын æмæ с
7.	Бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ. Сидæн	Бавæргæ арæзтыты хуызтæ сæ арæзтмæ гæсгæ. Бавæргæ арæзтыты хуызтæ сæ нысаниуæгмæ гæсгæ. Бахæсгæ арæзтытæ, сæ бынат хъуыдыйады мидæг. Сидæны æмбарынад. Сидæнты хуызтæ сæ нысаниуæгмæ гæсгæ. Сидæнты хуызтæ сæ арæзтмæ гæсгæ. Сидæнтæ тыхджындæргæнæг хайыгтимæ.	Бавæргæ арæзтыты мидис æмæ арæзт æвдисæг табл æххæст кæнын. Бавæргæ арæзтыты раиртæст аразын. Бахæсгæ арæзтытыты тыххæй раиртæст аразын. Хицæн тезистæй базонын, ныхас цавæр синтаксисо Лæвæрд хъуыдыйæдты фæрцы сидæны тыххæй раи Цыбыр текстты сидæнтæ агурын æмæ сын характер
		Фæлхат кæнын Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгтæ. Дзырдты морфологион æвзæрст. Æрхæцæн нысæнттæ хуымæтæг хъуыдыйады.	Агурын тексты хъуыдыйæдтæ иртæстгонд уæнгтим уавæртæ æмбарын кæнын. Синтаксисон æвзæрст кæнын. Хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнтты æвæрд æмбары Дзырды морфологион анализ кæнын.
		Ныхасы рæзт **Ирыстоны индустри** Цыбыр скъуыддзæгтæ Хетæгкаты Къ., Джыккайты Ш., Хъодзаты Æ., Бестауты Г. æмдзæвгæтæй. Цыбыр скъуыддзæгтæ адæмон аргъау æмæ таурæгътæй, Коцойты А., Гæдиаты С., Беджызаты Ч. Радзырдтæй.	Æмдзæвгæйы сæйраг хъуыды бæрæг кæнын. Лæвæрд текстты сæ жанры лексикон æмæ синтакси Дыгурон таурæгъæй скъуыддзаг ирон диалектмæ и Ирон таурæгъæй скъуыддзаг дыгуронау радзурын ф Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттæ кæсын æмæ с
8.	Бабæтгæвазыг-джын хъуыдыйад	Вазыгджын æмæ хуымæтæг хъуыдыйæдты иумæйаг æмæ хицæн миниуджытæ. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады æмбарынад. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады хæйтты бастдзинады фæрæзтæ. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады хæйтты	Æххæст кæнын тестон хæслæвæрдтæ æмæ бæрæг к хъуыдыйады миниуджытæ. Дзуæппыты фæрцы бабæтгæвазыгджын хъуыдыйад Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады тыххæй монолог хъусынгæнинаг аразын. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйад схемæмæ гæсгæ æ

		æхсæн ахастытæ. Æрхæцæн нысæнттæ бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады.	
		Фæлхат кæнын Хъæлæсонты растфыссынад. Æрбайсгæ дзырдты растфыссынад. Дзырдарæзт суффиксты фæрцы. Комкоммæ æмæ контекстон антонимтæ.	Цухгонд дамгъæтæ æвæрын æмæ текст раст фыссы Дзырдты растфыссынад æмбарын кæнын. Бæлвырд модельмæ гæсгæ дзырдтæ аразын. Комкоммæ æмæ контекстон антонимтæ бæрæг кæн
		Ныхасы рæзт **Дунейы адæмты музыкалон культурæ** Текст рок-музыкæйы тыххæй.* Зындгонд музыканты сфæлдыстад.* Скъуыддзаг Нарты кадджытæй фæндыры фæзынды тыххæй. Скъуыддзаг «Нарти ацæмæзи зар»-æй. Тугъанты Махарбеджы ныв «Сырдон». Текст алыхуызон музыкалон стильты тыххæй: фолк, кантри, блюз, рок-н-ролл.*	Тексты ног информации бæрæг кæнын. Тезисты æмбарынад кæсын. Хуызæгмæ гæсгæ тексты тезистæ фыссын. Пъланмæ гæсгæ цыбыр уац фыссын. Дыгурон таурæгъæй скъуыддзаджы æнæзонгæ дзы нысаниуджытæ дзырдуаты фæрцы бæрæг кæнын. Тексты сæйраг архайæджы тыххæй дзурын. Тексты жанр æмæ стиль бæрæг кæнын.
9.	Домгæваз ыгджын хъуыдыйа д	Домгæвазыгджын хъуыдыйады абарст бабæтгæвазыгджын æмæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйадимæ. Бастдзинады фæрæзтæ домгæвазыгджын хъуыдыйады.	Текстæй вазыгджын хъуыдыйæдтæ фыссын, сæ ми Бабæтгæвазыгджын, домгæвазыгджын æмæ æнæбæ хъуыдыйæдты мидисон æмæ структурон хицæндзи Вазыгджын хъуыдыйæдты графикон схемæтæ кæн тыххæй дзурын.
		Фæлхат кæнын Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйады	Æрхæцæн нысæнтты æвæрд æмбарын кæнын. Æрхæцæн нысæнттæ æвæрыны æгъдæуттæ фæлхат бавæргæ арæзтытимæ, иртæстгонд уæнгтимæ.
		Ныхасы рæзт **Дунейы адæмты æвзæгтæ** Хъодзаты Æ. Æмдзæвгæ «Ирон дзырд» Багъæрати С. Æмдзæвгæ «Къуæтти» Ахуырадон текст дунейы адæмты æвзæгты тыххæй.*	Æмдзæвгæты темæ æмæ идейæ бæрæг кæнын. Тексты лексикон-стилистикон анализ кæнын. Текстæн сæргонд æвзарын. Тексты мидисимæ баст хæслæвæрдтæ æххæст кæн Аннотацийы раиртæст æмæ хуызæг кæсын. Хуызæгмæ гæсгæ текстæн аннотаци фыссын. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттæ кæсын æмæ с
10.	Домгæваз ыгджын хъуыдыйа д	Домгæвазыгджын хъуыдыйады æмбарынад. Уæлæмхæст хъуыдыйæдты хуызтæ. Синтаксисон бастдзинады фæрæзтæ домгæвазыгджын хъуыдыйады. Синтаксисон ахастытæ домгæвазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн. Бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ. Æмбарынгæнинаг (æмахастон) дзырдтæ.	Таблицæйы мидис æвзарын æмæ йæ хъæугæ терм Таблицæйы мидисыл ныхас кæнын. Таблицæмæ гæсгæ домгæвазыгджын хъуыдыйады Таблицæйæ пайда кæнгæйæ, аразын монолог – цыб домгæвазыгджын хъуыдыйады тыххæй. Агурын тексты домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ ал хæйттимæ. Хуымæтæг хъуыдыйæдтæй аразын домгæвазыгджы алыхуызон уæлæмхæст хæйттимæ. Схемæмæ гæсгæ домгæвазыгджын хъуыдыйад æвз Хъуыдыйæдтæн графикон схемæтæ аразын. Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы домгæвазыгджын хъуы
		Фæлхат кæнын Дзырдты растфыссынад фæсæфтуантимæ. Æмхъæлæсонты къордты растфыссынад. Вазыгджынгонд хъуыдыйæдтæ.	Дзырдты арæзт æвзарын, орфограммæтæ амонын, æмбарын кæнын. Фæлхат кæнын *й*-йы фæзынд уидаг æмæ фæсæфтуа Хъуыдыйад вазыгджын кæныны мадзæлттæ раны Тексты вазыгджынгонд хъуыдыйæдтæ арын. Хъуыдыйæдтæ вазыгджын кæныны мадзæлттæ ам Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ арын, æрхæцæн н кæнын.
		Ныхасы рæзт **Дунейы адæмты æвзæгтæ** Цыбыр текст иу æвзагыл дзурæг хицæн адæмты тыххæй.*	Иу æвзагыл чи дзуры, ахæм хицæн адæмты тыххæ Тексты мидис уæрæхдæр кæнын, ног информац йæ Аразын диалог урокты æрмæгмæ гæсгæ. Диалог хъæугæ репликæтæй æххæст кæнын, рольт

11.	Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйад	Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады æмбарынад. Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты бастдзинады фæрæзтæ. Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн ахастытæ. Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ æхгæд æмæ гом структурæимæ.	Бабæтгæвазыгджын , домгæвазыгджын, æнæбæттæг миди сæмæ арæзт кæрæдзиуыл барын æмæ æмæ ха Алыхуызон вазыгджын хъуыдыйæдты бастдзинады Алыхуызон вазыгджын хъуыдыйæдты æрхæцæн н кæнын. Ærхæцæн нысæнттæ æвæргæйæ, текст фыссын. Раиртæстмæ гæсгæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыды зонындзинæдтæ фæлхат кæнын. Тексты æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ æхгæ арын.
		Фæлхат кæнын Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйад. Домгæвазыгджын хъуыдыйад. Ærхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйады. Синонимтæ. Антонимтæ.	Бабæтгæвазыгджын æмæ домгæвазыгджын хъуыды æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйадæй амонын. Домгæвазыгджын æмæ бабæтгæвазыгджын хъуыды нысæнтты æвæрд æмбарын кæнын. Дзырдтæн синонимтæ æмæ антонимтæ агурын. Синонимикон рæнхъы уæнгты хицæндзинæдтæ æм
		Ныхасы рæзт **Наукæ** Цыбыр цымыдисаг хъусынгæнинæгтæ XX æнусы зындгонддæр ахуыргæндты тыххæй: Э. Дженнер, Р. Фултон, Ф. Месмер, А. Эйнштейн*.	Тексты ног информаци хицæн кæнын. Текстæн сæргонд дæттын æмæ сæргонды æвзæрст а Тексты мидисыл ныхас кæнын. Тексты мидисимæ баст хæслæвæрдтæ æххæст кæн Уац фыссыны æгъдæуттимæ зонгæ кæнын. Урочы æрмæгæй пайда кæнгæйæ, газетмæ уац фыс æнтыстыты тыххæй.
12.	Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйад	Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты бастдзинады фæрæзтæ. Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ гом æмæ æхгæд структурæимæ.	Тексты æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ ары Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæн характери æмæ структурон миниуджытæ бæрæг кæнын. Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдты хæйтты æх бæрæг кæнын. Ænæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ схемæмæ г
		Фæлхат кæнын Вазыгджынгонд хъуыдыйæдтæ.	Текстæй хуымæтæг вазыгджынгонд хъуыдыйæдтæ Хъуыдыйад вазыгджын кæныны мадзæлттæ бæрæг Вазыгджынгонд хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнтт Амынд дзырды морфологион анализ кæнын.
		Ныхасы рæзт **Наукæ** Ахуырадон текст номдзыд ахуыргонд Пифагоры тыххæй.*	Тексты темæ æмæ сæйраг хъуыды бæрæг кæнын. Алы абзацы дæр сæйраг хъуыды æвдисæг дзырдба Тексты пълан аразын. Пъланмæ гæсгæ тексты мидис дзурын. Текстмæ гæсгæ полилог аразын. Инсценировкæйы архайын. Дзургæ ныхасы æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæ
13.	Контролон куыст		

Синтаксис (5 сах.)

14.	Бирæхайон вазыгджын хуъыдыйад	Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйады æмбарынад. Синтаксисон бастдзинады хуызтæ бирæхайон вазыгджын хъуыдыйады. Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдты графикон схемæтæ.	Текстæй хъуыдыйæдтæ æртæ æмæ фылдæр грамма фыссын. Хъуыдыйæдты хæйтты æхсæн бастдзинады хуызта кæнын. Вазыгджын хъуыдыйады графикон схемæтæ кæны Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдты тыххæй раи раиртæсты мидис æвзарын
		Фæлхат кæнын Æмхъæлæсонты къордты растфыссынад. Хъæлæсонты растфыссынад дзырды райдайæны.	Раст кæнын орфографион рæдыдтытæ, амонын орф кæнын дзырдты растфыссынад. Æмбæлгæ орфографион æгъдау дзурын.

		Ныхасы рæзт **Ахуырад дунейы алы бæстæты** Текст алы бæстæты ахуырадон системæты тыххæй: АИШ-ы, Японы.*	Ахуырадон текст кæсын, алы бæстæты ахзуырадон барын. Дыууæ бæстæйы ахуырадон системæты миниуджы зæгъын. Тексты пълан фæрстыты хуызы сараызн. Тексты тезистæ фыссын. Текстты мидисмæ гæсгæ хицæн бæстæты ахуырадо барын æмæ таблицæ аххæст кæнын. Нырыккон ахуырады проблемæты тыххæй ныхас к
15.	Бирæхайон вазыгджын хуъыдыйад	Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдтæ бабæтгæ æмæ домгæ, домгæ, бабæтгæ æмæ æнæбæттæг, æнæбæттæг æмæ бабæтгæ, æнæбæттæг æмæ домгæ бастдзинæдтимæ.	Лæвæрд хуымтæг хъуыдыйæдтæй бирæхайон вазыг аразын. Анализ кæнын бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдт Æмбарын кæнын æрхæцæн нысæнтты æвæрд. Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдты схемæтæ кæ Уынын бирæхайон вазыгджын хъуыдыйады хицæн, хъуыдыйæдтæй.
		Фæлхат кæнын Æрбайсгæ дзырдты растфыссынад Ныхасы хæйттæ Вазыгджын хъуыдыйæдтæ.	Иртасын æрбайсгæ дзырдтæ. Æрбайсгæ дзырдты растфыссынады тыххæй раирт дзырдтæ ныхасы хæйттæм гæсгæ хицæн къордтыл д Ныхасы хæйтты категориалон миниуджытæ зонын
		Ныхасы рæзт **Ахуырад дунейы алы бæстæты** Цыбыр текст Англисы ахуырадон системæйы тыххæй.* Скъуыддзæгтæ æмдзæвгæтæй «Сидзæргæс» (Хетæгкаты Къ.), «Мæ рагуалдзæг» (Малиты В.), «Ирон æвзаг» (Хъодзаты Æ.), «Æрцыдис ахæм рæстæг» (Джыккайты Ш.), « Куывд» (Цомайты Р.).	Англисы æмæ Уæрæсейы ахуырадон системæты хи Англисы астæуккаг ахуырады тыххæй дзурын. æмдзæвгætæй скъуыддзæгтæ кæсын æмæ уацмысты кæнын. Амынд дзырдты нысаниуджытæ æмбарын кæнын. Хицæн ис авторты лирикон хъайтарты миниуджыт
16.	Комкоммæ ныхас	Комкоммæ ныхасы æмбарынад. Комкоммæ ныхас æмæ авторы ныхас. Хъуыдыйæдты арæзт комкоммæ ныхасимæ. Æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасимæ хъуыдыйæдты. Хъуыдыйæдты пунктуацион схемæтæ.	Комкоммæ ныхасы тыххæй зонындзинæдтæ зæрды Комкоммæ ныхасы арæзт æвзарын. Комкоммæ ныхасимæ хъуыдыйæдты пунктуацион Пунктуацион арæхстдзинæдтæ фидар кæныны фæл
		Фæлхат кæнын Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйæдты.	Алыхуызон хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнтты æв Раст кæнын рæдыдæй æвæрд æрхæцæн нысæнттæ.
		Ныхасы рæзт **Зæххы къори** Ахырадон текст Зæххы къорийы тыххæй.*	Бæрæг кæнын тексты темæ æмæ идейæ. Хицæн кæнын тексты сæйраг информаци. Дзуапп дæттын тексты мидисимæ баст фæрстытæн. Кæрæдзи фæдыл раст æвæрын абзацтæ æмæ аразын Тексты бындурыл аразын полилог, архайын инсцен Комкоммæ ныхасы хуызы ахуыргонды монолог фы
17.	Фæрссаг ныхас	Фæрссаг ныхасы æмбарынад. Фæрссаг ныхасы арæзт. Бастдзинады фæрæзтæ фæрссаг ныхасы. Фæрссаг æмæ комкоммæ ныхасы миниуджыты абарст.	Фæрссаг ныхасы арæзты хицæндзинæдтимæ зонгæ фæрссаг ныхасы миниуджыты тыххæй наукон уац- анализ кæнын. Хæссын æндæр дæнцæгтæ фæрссаг ныхасы раиртæ Барын комкоммæ æмæ фæрссаг ныхасы миниуджыт Раст кæнын рæдыдтытæ фæрссаг ныхасы арæзты. Комкоммæ ныхас ивын фæрссаг ныхасæй, æвзарын ивддзинæдтæ.
		Фæлхат кæнын Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады комкоммæ ныхасимæ. Вазыгджын дзырдты арæзт æмæ растфыссынад.	Амонын тексты цухгонд æрхæцæн нысæнттæ. Æххæс т кæнын цухгонд æрхæцæн нысæнттæ æмæ Дзурын вазыгджын дзырдты арæзты тыххæй. Æвзарын вазыгджын дзырдты арæзт, ссарын орфо дзырдты растфыссынад.

		Ныхасы рæзт **Зæххы къори** Скъуыддзаг таурæгъæй «Авд хойы». Скъуыддзаг Гарданти М. уацæй «Зæнхи тумбул».	Кæсын таурæгъæй скъуыддзаг, барын ын йæ мидис уацмыстимæ æрвон буæртты тыххæй. Фæлтæрæны тексты арын ныхасы темæимæ баст но Хи ныхæстæй дзурын рагон астрономты цæстæнгас Æмбарын дыгурон тексты сæйраг мидис. Лæвæрд дзырдтæй пайда кæнгæйæ, бафæлварын ды иронау радзурын. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттæ кæсын æмæ с
18.	Цитатæ	Цитатæйы æмбарынад. Цитатæ аразыны æгъдæуттæ. Æрхæцæн нысæнттæ цитатæимæ. Цитатæйы бынат хъуыдыйады. Цыбыргонд цитатæ.	Цитатæ фыссыны æгъдæуттимæ зонгæ кæнын. Цитатæйы арæзты æгъдæуттæ кæсын æмæ æмбары Цитатæйы арæзты тыххæй æгъдæуттæн æндæр дæн æмбарын кæнын. Алыхуызон цитатæтæ фыссынил фæлтæрын. Цитатæты арæзты рæдыдтытæ раст кæнын æмæ сæ
		Фæлхат кæнын Ærхæцæн нысæнттæ хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты.	Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдтæ кæм ис, нысæнттæ раст æвæрын æмæ сæ æмбарын кæнын.
		Ныхасы рæзт **Зæххы къори** Ахуырадон текст зæххы атмосферæ æмæ экологийы тыххæй.* Скъуыддзаг Джыккайты Ш. уацæй Байаты Г. тыххæй. Скъуыддзаг Мамиаты И. уацæй Джусойты Н. тыххæй.	Скъоладзауы докладæй скъуыддзаг кæсын æмæ йы Скъоладзауы доклады ног информации хицæн кæн Доклады текстмæ гæсгæ полилог аразын æмæ йæ р Тексты жанр æмæ стиль бæрæг кæнын æмæ йæ мин

Стилистикæ (13 сах.)

19.	Æвзаджы аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ	Стилистикæ куыд æвзагзонынады хай. Стилистикæйы нысан æмæ предмет. Стилистикон мадзæлттæ. Эпитет. Абарст. Персонификаци	Стилистикæйы тыххæй зонындзинæдтæ зæрдыл лæ Сæйраг стилистикон мадзæлттæ нымайын. Стилистикон мадзæлттæн дæнцæгтæ хæссынмæ ара Стилистикон мадзæлтты тыххæй раиртæст кæсын, й Стилистикон мадзæлтты æмбарынад зонын. Стилистикон мадзæлттæ кæрæдзийæ хицæн кæнын Тексты аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ агурын æмæ Текстæн схемæмæ гæсгæ лексикон-фразеологион а кæнын.
		Фæлхат кæнын Иунысаниуæгон æмæ бирæнысаниуæгон дзырдтæ. Ærбайсгæ дзырдтæ. Терминтæ. Фразеологизмтæ	Иунысаниуæгон æмæ бирæнысаниуæгон дзырдты х Бирæнысаниуæгон дзырдты нысаниуæджы хуызтæ æвдисынмæ арæхсын. Терминты миниуджытæ æмбарын кæнын. Тексты лексикæ къордтыл дих кæнын.
		Ныхасы рæзт **Хуры системæ** Ахуырадон тексттæ Хуры системæйы тыххæй (Сиукъаты Н. чиныг «Дуне нæ алфамблай»-мæ гæсгæ)	Хуры системæйы тыххæй текст кæсын, сæйраг инф Текстмæ гæсгæ Хуры системæйы схемæ аразын æм мидис дзурын. Текстмæ гæсгæ диалог аразын, аивгæнæн-нывæфты кæнгæйæ.
20.	Æвзаджы аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ	Метафорæ Перифраз Аллегори	Эпитет æмæ метафорæ абарын æмæ сæ хицæндзина Эпитет зæгъыны фæрæзтæ зонын. Тексты эпитеттæ арын æмæ сын сæ стилистикон фу Перифразæн текстæй дæнцæгтæ хæссын, йæ арæзт Эпитет, перифраз æмæ персонификацийы тыххæй з кæныны фæлтæрæнтæ æххæст кæнын.
		Фæлхат кæнын Ærхæцæн нысæнттæ хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты.	Тексты арæзт уынын, хуымæтæг æмæ вазыгджын х хицæн кæнын. Ærхцæнæ нысæнтты æвæрд æмбарын кæнын.

		Вазынгджын хъуыдыйæдты синтаксисон æвзæрст.	Рæдыдтытæ раст кæнынмæ арæхсын. Хъуыдыйад структурон хæйттыл дих кæнын зонын
		Ныхасы рæзт **Хуры системæ** Скъуыддзаг таурæгъæй «Нарты æмбырд». Ахуырадон текст Хуры системæ ахуыр кæныны историйы тыххæй.*	Кадæгæй скъуыддзаг кæсын, йæ мидисимæ баст фæ Кадæгæй скъуыддзаджы аивадон-нывгæнæн мадзæ дзурын. Кадæгæй скъуыддзагæн лексикон-фразеологион ана Хуры системæ ахуыр кæныны историйы тыххæй те Пъланмæ гæсгæ тексты мидис дзурын. Тексты тезистæ фыссын. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттæ кæсын æмæ с
21	Æвзаджы аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ	Антитезæ. Параллелизм. Градаци.	Антитезæ, параллелизм æмæ градацийы тыххæй ра Раиртæсты мидис дзурынмæ арæхсын. Антитезæ æмæ антонимийы бастдзинад уынын. Антитезæйы арæзт æвзарын. Антитезæйы стилистикон функцитæ зонын æмæ дз кæнын. Параллелизмы фæзынд тексты уынын æмæ йын йæ Градаци æмæ синонимийы бастдзинад æвзарын. Градацийы фæзынд бæлвырд тексты арын æмæ йæ Зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæ фидар кæны æххæст кæнын.
		Фæлхат кæнын Вазыгджын дзырдты растфыссынад. Æмхъæлæсонты къордты растфыссынад	Вазыгджын мивдисджыты сконд зонын. Вазыгджын мивдисджыты растфыссынад фæлхат к Вазыгджын дзырдты арæзт æвзарын. Вазыгджын дзырдты растфыссынад æмбарын кæны Рæдыдтытæ раст кæнын.
		Ныхасы рæзт **Хуры системæ** Ирон æмæ дыгурон фольклорон уацмыстæй скъуыддзæгтæ. Ахуырадон текст Галактикæйы тыххæй.*	Фольклорон уацмыстæй скъуыддзæгты мидис æмба Лæвæрд дзырдтæй пайда кæнгæйæ, дыгурон текстт Ирон тексты мидис дыгуронау радзурын фæлварын дзырдтæ иртасын. Текстты аивадон-нывгæнæн мадзæлтты ахадындзи дæнцæгтæ хæссын. Иу текстæн аннотаци фыссын. Ирон дзырдты дыгурон эквиваленттæ кæсын æмæ с
22.	Контролон куыст		

Текст (5 сах.)

23	Текст.Тексты сæйраг миниуджытæ	Тексты æмбарынад. Тексты сæйраг миниуджытæ. Тексты хæйтты бастдзинады хуызтæ: цæгон бастдзинад, параллелон бастдзинад.	Тексты тыххæй уац кæсын æмæ йын йæ мидис æмб Тексты тыххæй уацæн анализ кæнын, раиртæстытæ хæссын. Наукон уацæн конспект кæнын æмæ йæ фыссын. Конспектмæ гæсгæ тексты тыххæй дзурын, йæ сæй Ахуырадон текстæн анализ кæнын, тексты хæйтты Тесты хæйтты бастдзинады хуызтæ бæрæг кæнын а
		Фæлхат кæнын Æрхæцæн нысæнттæ хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты. Зæгъинаджы хуызтæ.	Вазыгджынгонд хъуыдыйад вазыгджын хъуыдыйа Хъуыдыйад вазыгджын кæныны мадзæлттæ фæлха Иртæстгонд уæнгтæ æмæ æмхуызон уæнгтимæ æрх зонын. Вазыгджын хъуыдыйады анализы схемæйæ пайда к Зæгъинаджы хуызтæ фæлхат кæнын. Хуымæтæг, вазыгджын æмæ амад зæгъинæгты мин
		Ныхасы рæзт **Космос** Ахуырадон текст «Антикон ахуыргæндтæ космосы тыххæй»*	Текст кæсын, сæйраг хъуыдытæ æвдисæг хъуыдыйа Тексты конспект фыссын. Антикон ахуыргæнды тыххæй текстмæ хæстæг дзу хъуыдыйæдтæй пайда кæнгæйæ.

		Æмдзæвгæ «Бестау» (Хъодзаты Æ.)	Тексты мидисимæ баст фæрстытæн æххæст дзуæпп Фæрстытæм гæсгæ полилог аразын æмæ йæ рольтæ
24	Текст	Тексты хæйтты бастдзинады хуызтæ: цæгон бастдзинад, параллелон бастдзинад.	Наукон уацæн конспект кæнын æмæ йæ фыссын. Конспектмæ гæсгæ тексты тыххæй дзурын, йæ сæйр Ахуырадон текстæн анализ кæнын, тексты хæйтты Тесты хæйтты бастдзинады хуызтæ бæрæг кæнын а
		Фæлхат кæнын Конспект фыссыны æгъдæуттæ. Цитатæ. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ.	Конспекты æмбарынад зæрдыл лæууын кæнын. Конспекты миниуджытæ нымайын. Текст конспект кæнынмæ арæхсын. Фæлтæрæнæй хъуыдыйæдтæ æмхуызон уæнгтимæ æхсæн бастдзинæдтæ бæрæг кæнын. Æрхæцæн нысæнттыв æвæрд æмбарын кæнын.
		Ныхасы рæзт **Нæ бæсты сагъæстæ…** Джыккайты Ш. уацтæй скъуыддзæгтæ.	Тексты темæ æмæ идейæ бæрæг кæнын, хи хъуыды аргументтæ хæссын. Тексты аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлттæ арын, сæ х Тексты мидис цыбыртæй дзурын. Текстмæ фæрстытæ дæттын. Кæрæдзи фæрстытæн дзуапп дæттын.
25.	Текст	Тексты структурæ. Тексты темæ. Микротемæйы æмбарынад. Тексты логикон-мидисон бастдзинады мадзæлттæ.	Тексты арæзты тыххæй наукон уац кæсын æмæ йын Раиртæстмæ гæсгæ дæнцæгтæ хæссын. Раиртæстæн конспект фыссын. Уацмысæй скъуыддзаджы логикон-мидисон бастдз кæнын.
		Фæлхат кæнын Аивадон-нывæфтыд мадзæлттæ Бирæнысаниуæгад	Уацмысæй скъуыддзаджы тропты æмæ стилистико Тексты тропты ахадындзинад æмбарын, дæнцæгтæ Дзырдты нысаниуджытæ бæрæг кæнын.
		Ныхасы рæзт **Нæ бæсты сагъæстæ…** Скъуыдзаг поэмæйæ «Æфхæрдты Хæсанæ» (Къубалты А.)	Дзырдуаты фæрцы дзырдты нысаниуджытæ бæрæг Уацмысы темæ бæрæг кæнын. Текст мидисон хæйттыл дих кæнын. Текст пъланмæ гæсгæ æвзарын.
26	Абзац	Тексты структурон хæйттæ. Тексты темæ æмæ микротемæ. Абзацы мидис æмæ йæ арæзт. Абзацы миниуджытæ.	Тексты структурон хæйттæ хицæн кæнын. Стыр æмæ чысыл текстты арæзты хицæндзинæдтæ Темæ æмæ микротемæ кæрæдзийæ хицæн кæнын. Абзацы æмбарынад ахуыр кæнын. Абзацы арæзт æвзарын. Тексты дих абзацтыл æвзарын, алы абзацæн дæр йæ кæнын. Фæлтæрæнтæ æххæст кæнын.
		Фæлхат кæнын Ныхасы хæйтты æвзæрст. Дзырдарæзты хуызтæ. Тексты стилистикон-синтаксисон анализ	Дзырдтæн морфологион анализ кæнынмæ арæхсын Дзырдтæ ныхасы хæйттæм гæсгæ дих кæнын зонын Дзырды арæзт бæрæг кæнын, морфемæтæ æмæ афф Лексикон фæлхаткæнынад æмæ грамматикон фæлх тексты амонын æмæ дæнцæгтæ фыссын.
		Ныхасы рæзт **Олимпаг хъæзтытæ** Ахуырадон текст Олимпаг хъæзтыты фæзынды тыххæй.* Цыбыр текст Олимпаг хъæзтыты атрибутикæйы тыххæй.*	Олимпаг змæлды тыххæй тексты мидис æмбарын æ хицæн кæнын. Тексты темæ æмæ сæйраг хъуыды бæрæг кæнын. Тексты тезистæ фыссын. Тезистæм гæсгæ тексты мидис дзурын. Олимпаг хъæзтыты тыххæй цыбыр хъусынгæнинаг презентаци кæнын.
27.	Вазыгджын синтаксисон æнæхъæн	Синтаксисы иуæгтæ. Вазыгджын синтаксисон æнæхъæны æмбарынад. Вазыгджын синтаксисон æнæхъæны миниуджытæ, бастдзинады фæрæзтæ æмæ йæ хæйтты æхсæн ахастытæ.	Синтаксисы иуæгтæ зонын æмæ сæ кæрæдзийæ хиц Вазыгджын синтаксисон иуæг вазыгджын хъуыдый Вазыгджын синтаксисон иуæджы тыххæй уацимæ з æвзарын. Вазыгджын синтаксисон иуæджы миниуджыты ты сын тексты дæнцæгтæ агурын. Текстæй вазыгджын синтаксисон иуæг фыссын æм

			æвзарын.
		Фæлхат кæнын Текст. Вазыгджын хъуыдыйады анализы схемæ. Вазыгджын дзырдты растфыссынад.	Текст структурон хæйттыл дих кæнын. Абзацтæн анализ кæнын. Вазыгджын хъуыдыйады миниуджытæ фæлхат кæн Вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн бастдзинад хуызтæ, ахастытæ бæрæг кæнынмæ арæхсын. Вазыгджын дзырдтæн орфографион æвзæрст кæны
		Ныхасы рæзт **Олимпаг хъæзтытæ** Ахуырадон текст «Олимпаг хъæзтытæ»* Дзаболаты Х. æмдзæвгæ «Ацæмæз»	Ирыстоны олимпаг чемпионты тыххæй информаци зонындзинæдтæй æфтауын. Фæрстытæм гæсгæ диалог саразын æмæ йæ рольтæ Диалоджы этикетон фразæтæй пайда кæнын. Æмдзæвгæйы аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлттæ æма арын æмæ сæ барын.

Ныхасы хуызтæ (2 сах.)

28	Ныхасы хуызтæ. Таурæгъ. Æрфыст	Ныхасы хуызты тыххæй иумæйаг зонинæгтæ. Ныхасы хуызтæ: таурæгъ, æрфыст, тæрхон. Таурæгъон ныхасы миниуджытæ. Таурæгъон ныхасы композицион хицæндзинæдтæ Æрфыст куыд ныхасы сæрмагонд хуыз. Æрфысты нысан. Æрфысты композици æмæ æвзагон хицæндзинæдтæ.	Ныхасы хуызты тыххæй зонындзинæдтæ активизац Ныхасы хуызты тыххæй раиртæст кæсын æмæ йын хæсын. Текстты ныхасы хуыз бæрæг кæнын æмæ аргумент фидар кæнын. Таурæгъон тексты композицион миниуджытимæ зо скъуыддзæгтæй дæнцæгтæ хæссын. Æрфысты тыххæй раиртæст кæсын æмæ йын йæ ми Æрфысты миниуджытæ нымайын, дæнцæгтæ хæссы Æрфысты композицийы миниуджытæ æвзарын, тек Æрфысты тыххæй зонындзинæдты бындурыл арæх
		Фæлхат кæнын Тексты хæйтты бастдзинады хуызтæ æмæ мадзæлттæ. Аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлттæ.	Тексты миниуджытæ амонын, дзуапп дæнцæгты ф Тексты хæйтты бастдзинады хуызтæ æмæ фæрæзта Таурæгъæй скъуыддзаджы арын аивгæнæн-нывæфт хуыз бæрæг кæнын.
		Ныхасы рæзт **Удварны хæзнатæ** Скъуыддзæгтæ журнал «Ногдзау»-æй, «Ирон æмбисонды хабæрттæ»-й, Багаты Л. радзырдæй «Уæлладжыры комы», Нарты кадæгæй. Гæдиаты С. миниатюрæ «Уалдзæг Ирыстоны». Цомайты Р. æмдзæвгæ «Уалдзæг».	Цыбыр текстты мидисыл ныхас кæнын, цавæр хор ныхас, уый æвзарын. Тексты мидис ныхасы хуызимæ æмæ стилимæ куы Кадæгæй скъуыддзаджы таурæгъон ныхасы миниу кæсын. скъуыддзаджы мидис текстмæ хæстæг дзурын. Барын уалдзæджы æрфыст дыууæ уацмысы, сæ хи иумæйаг миниуджытæ сын бæрæг кæнын. Таурæгъæй æнæзонгæ дзырдтæ фыссын, сæ нысани Æрфысты тыххæй зонындзинæдтæй пайда кæнгæйа миниатюрæ.
29.	Ныхасы хуызтæ. Тæрхон	Ныхасы хуызты мидисы, композицийы, æвзагон мадзæлтты абарст. Текст-тæрхон. Йæ сæйраг миниуджытæ.	Ныхасы хуызтæ кæрæдзийæ хицæн кæнын. Ныхасы хуызты структурон æмæ æвзагон хицæнд Ныхасы хуызты мидисон хицæндзинæдтæ æмбары Текст-тæрхоны арæзт æмæ æвзагон миниуджытæ а Тексты-тæрхоны миниуджытæ агурын æмæ аргуме
		Фæлхат кæнын Таургъон ныхас. Æрфыст. Вазыгджын хъуыдыйæдты структурон схемæтæ.	Таурæгъон æмæ æрфыстон ныхасы миниуджытæ ф Таурæгъон æмæ æрфыстон ныхасы миниуджытæ т амонын. Вазыгджын хъуыдыйæдтæ æвзарынмæ арæхсын.
		Ныхасы рæзт **Удварны хæзнатæ.** Скъуыддзаг Джыккайты Ш. уацæй «Бурсамдзели»	Наукон æмæ ахуырадон тексты миниуджытæ иртас Текст кæсын æмæ йын йæ стиль, йæ ныхасы хуыз б Нывæцæн-тæрхон дзургæйæ æмæ фысгæйæ аразын

		Скъуыддзаг Дзиццойты Ю.уацæй «Дыууæ ныхасы къуыдайраг диалекты тыххæй»	
		Ныхасы стильтæ (3 сах.)	
30	Ныхасы стильттæ. Наукон стиль	Ныхасы стильты тыххæй иумæйаг зонинæгтæ. Ныхасы стильты дих. Стилы бастдзинад тексты жанримæ. Наукон стиль. Наукон стилы сæйраг миниуджытæ.	Ныхасы стильты тыххæй зонындзинæдтæ зæрдыл л Ныхасы стильтæ нымайын. Ныхасы стильты сæйраг хицæндзинæдтæ бæрæг кæ Наукон стилы тыххæй уац кæсын æмæ йæ абзацгай Наукон стилы тыххæй текстæн конспект кæнын. Конспектмæ гæсгæ наукон стилы сæйраг миниуджы хъусынгæнинаг (цыбыр доклад) кæнын. Лæвæрд текстты наукон стилы миниуджытæ арын а
		Фæлхат кæнын Антоними. Лексикон фæлхаткæнынад. Хъуыдыйады уæнгтæ.	Наукон стилæй скъуыддзаг кæсын æмæ йын йæ сæй хуызы фыссын. Антонимийы фæзынды тыххæй ног информаци хиц Лæвæрд хъуыдыйæдтæн синтаксисон анализ кæнын
		Ныхасы рæзт **«Нæ бæсты сагъæстæ…»** Ахуырадон тест наукон стилы тыххæй.* Скъуыддзаг Бесолты Е. «Антонимты дзырдуат»-ы разныхасæй. Скъуыддзаг Дзодзыккаты З. уацæй «Ирон фæндыр»-ы фразеологийы тыххæй»	Пълан аразыны алгоритм зæрдыл лæууын кæнын. Пъланты хуызтæ нымайын. Текстæн пълан аразын. Пъланмæ гæсгæ конспект фыссын. Наукон стилы дзургæ формæйæ пайда кæнынæл аху кæнын.
31.	Ныхасы стильтæ. Публицистикон стиль. Официалон-хъуыддагон стиль	Публицистикон стилы мидисон, структурон æмæ æвзагон миниуджытæ. Публицистикæйы жанртæ. Официалон стилы хицæндзинад иннæ стильтæй. Официалон текстты хуызтæ. Официалон стилы структурон æмæ æвзагон миниуджытæ	Публицистикон стилы тыххæй иумæйаг зонинæгтæ Публицистикон стилы мидисон миниуджытæ æвзар арын. Публицистикæйы нысан æмæ йемæ баст æвзагон ми дæнцæгты фæрцы сæ фидар кæнын. Публицистикон жанртыл ныхас кæнын, сæ структу æвзарын. Публицистикон текстæн анализ кæнынмæ арæхсын Официалон гæххæтыты хуызтæ хицæн кæнын. Официалон гæххæттытæ фыссынмæ арæхсын. Бардзырды структурæ æмæ æвзаг анализ кæнын.
		Фæлхат кæнын Тексты миниуджытæ. Ныхасы хуызтæ. Вазыгджын хъуыдыйады бастдзинады хуызтæ æмæ фæрæзтæ.	Тексты сæйраг миниуджытæ фæлхат кæнын. Тексты миниуджытæ скъуыддзæгты агурын æмæ са Тексттæн сæ ныхасы хуыз бæрæг кæнын æмæ дæнц Вазыгджын хъуыдыйады æвзарыны арæхстдзинæдт
		Ныхасы рæзт **«Нæ бæсты сагъæстæ…»** Скъуыддзæгтæ газет «Рæстдзинад» æмæ журнал «Мах дуг»-æй Официалон гæххæттыты хуызæгтæ	Текст кæсын, зонгæ æмæ ног информаци цы амоны Текст структурон хæйттыл дих кæнын. Тексты темæ æмæ сæйраг хъуыды бæрæг кæнын. Текстæн пълан аразын. Пъланмæ гæсгæ тексты мидис радзурынмæ арæхсы
32.	Ныхасы стильтæ. Аивадон стиль. Дзургæ ныхасы стиль Мигъты уацары згъоргæ-лидзгæ мæй цæрукъаты	Аивадон стилы миниуджытæ. Дзургæ ныхас куыд литературон æвзаджы дзургæ формæ.	Аивадон стилы миниуджытæ сбæрæг кæнын. Аивадон стилы миниуджытæ лæвæрд тексты агуры Дзургæ ныхасы стилы миниуджытæ бæрæг кæнын. Дзургæ ныхасы миниуджытæ лæвæрд тексты агуры
		Фæлхат кæнын Терминтæ. Аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлттæ.	Текстæн стилистикон анализ кæнынмæ арæхсын. Аивгæнæн-нывæфтыд мадзæлтты хуызтæ бæрæг ка
		Ныхасы рæзт **Æнцон у æрыгон уæвын?** Скъуыддзæгтæ уацмыстæй: «Мæй» (Цæрукъаты А.), «Нарты Сослан» (Хостыхъоты З.), «Æрдузы» (Малиты Х.),	Тексттæй скъуыддзæгтæ кæсын æмæ сын сæ мидис Зынæмбарæн дзырдтæ фыссын æмæ сын сæ нысани Тексты мидисмæ фæрстытæ дæттын. Кæрæдзи фæрстытæн дзуапп дæттын. Текстæн пълан аразын.

	а	«Мæсгуытæ дзурынц» (Беджызаты Ч.) Скъуыддзаг Гæдиаты Секъайы фыстæгæй йæ фырт Цомахъмæ.	Фыстæг фыссын.
33.	Контролон куыстт		